

Quentfeste in Ghesama drema
onse lrene besundera. Wby seyndien
v ghebemestens sey ghescreuen exemplar
van placcate van ghere Doel. goorch.
day 22^{en} feb^{er} in l'w'leedy gaelmanent
belangende got verbot der printerij
verrooyngien ende aendengien van ver-
schijde sortien van boeckien. (Hafeluyne
in bevelen in dese landien buyten begone
ortien off consint. In oedonm'ende
ende bebelende in naeme ende van
vlegien der gaelme gunne Doel. goorch.
toorn placcate kerstont ende sonder
vertrick te publiceren. ende tot ondt-
gondampse van gaelme placcate te
procederen tegien domsteden ende
ongegoesaeme by verdrick der p'nen
ende amendien darenna begereien.
Ende dat sonder minich fauour d'issimula-
tie off verdrick. Die voorn publicatie
gedien ende. gult ghy Ordoonon
scrittelick advertieren binnen acht dagen
darenna. of vbat d'ien die gaelme publi-
cative zal vbesien ghescreuen. g'v'v'v'v'v'
v in schijtz van d' emmergigien bebelien.
Tot Brussel den 11^{en} may 1616

Stadthouder Cantzelaar
in Ghesama d'or forstendoms
Gaelme

Caro ordonnan van
Gaelme

Jan herckhoue



De Oeffenloghe

In desen liden ende getrouwen die Stadtsolden
 Cantzleren ende liden van onser Alrede In
 Secker landt beordenen saluut ende dilectio
 Dezo wij besoorlyckly gaapertitert sijn van
 goet sijn ende disordely drent dagelyc com
 mittelick binne onse lande van herborstson
 In den dinclyc becoopen ende Inbrenging
 aldaer van becoopenlyc boecklyc zefterlyck
 In becoopenlyc niet allelycklyc contrarandere
 tegen ons gelyc geloude in de catholische
 Apostolische Roomse religio nare onse
 tegen alle goede maniere tot groot
 onse lidinge van catholische in alle goede
 liden niet allelyc. Ende want die de
 In dinclyc sone mogelyc worden lidenlyck
 becoopenlyc in getrouwenlyc. Wij willen
 zinnelicklyc zoo grote quaet, ende Incomen
 mincklyc sijn geordenlyc in gedecoreert
 ordonnelyc ende dinclyc de poincten in alle
 sijn nare volghend,

In desen liden becoopenlyc In dinclyc
 wij sijn sijnlycklyc van wat taet,

qualiteit off conditie zyn sij te drinckelij, te
coopelij, ende te stellig, te vercoopen off te
drinckelij, veringre te boeckelij, ende off
miltre noch van gelyckelij veringre beclidelij
Aestelij, off Aegelij, Binny onse Landen
sonder daer toe alborch geadmittent te wesen
by ons off by onse lichte ende getrouwe die
hooff president ende luyden van onser Secretis
Raede, off de Camerlinc ende luyden van onser
Raede van Brabant ende sonder yet geand
te gebelij van dese onse ordonnay te onderzonden
of prime van vercoopen gebarren te worden
binny onse Landen, by van d'zere honden of
te vercoopen by de drinckelij, by van stontig
byden vercoopen ende lichte ende vercoopen te boeckelij
kellelij, by de de van gelijc prony by boeckelij
tonsen profijt, by ander derde tot profijt
sijte van aubreynde by yet vercoopen
derde tot profijt van Officis die
de vercoopen d'zere zal,

Wij verbueden oech dat niemant In de boech
onser Landen tot yet gelijc boech of out
fangelij worden te sijn dat zyn alborch gelijc

gebore,

• ghebe de conſte maniere te practijckre —
van boeck te drucke te vercoopen te ghem-
dies daerom cleefte bij verlijche In wet zijnde
vnde dat en daerom bequaem geboude en —
getoest te bij beoordelede examinatie nare
getoente die plaats idare sulke exami-
natie plaats te geseindes vnde velders door
Alre Commis latis. se die vren te stel.
Liz by die Bis se op te die andere by de —
Magraet der plaats, vnde oech dat en geble-
dore blycke van zyne Gatsolijcke D post-
lijcke Aconſse te ligue mit stadere van-
zuygort lere vnde conſerſative, Welke
adminſie niet is zal moge geseindes
sonder get aduys van Bis se op te van die
van Magraet van stad op pme van m. lites
van adminſie is van arbitralre conſerſive

Ordonnans is Statinre vorto dat die —
grens alzoo geadminſtrert sijnde geseindes zal
zyn vte en sal moge lere in te exercitie
van boeck conſte te afſe lere is meringe
te teoontes sijn beuere van adminſie arde
Bis se op van plaats vnde vore die In —
zime gander beuere in van te boeck geleo.

in ende welijc waerheit notitie sal
gegronden worden is bevestiget is dobbel
offte copie van boerschensuz ^{van} admistrir

Ende zullen niet mogen gedrent worden
alreder boerlic balades ludekens (alsijm)
almanackes noch andere dinghe soedams
die sijn sonder te boerlic gevisiteert geveest
te ghebbre bijnre visitatier dertor ge-
conmitteert off alreder te conmitteert bij on-
re bijnre wis te sep der plaetsen, bijnre ge-
myn bijnre van ordonnay van hijnre duren
is van becoopingre is andere gelijc he-
dus dinghe. Op der zelue pinte als bou-
offt andere swaerde Indijer dertor on-
get beuonden worden. Forre hiden tot
nareder van onse boerlic hijnre religie
offt van fact van onse lande

Ende te opse van boerlic is tractate
van gelijc is van viltloopige maten
sal van noodre wesen is willig dat bou-
visitatie mit ghebbre particulier octroij is
conscut van onse, offt van onse boerschensuz

om alreder

om alreder boerlic is tractate te mogen
duren, ende Int list te bou-
Het welck wij niet sal dat onse sal merke
stadtegrisp alreder die boerlic die sijn boer-
mael gebrunt sijn geveest off op boerlic
visitatie is octroij is nareder beuonden
is beuonden die niet is sullic mogen gedrent
worden, sonder inreder visitatie is octroij

Ende bijnre aly alle duren die boerlic
cooperen woonre Indre lande van onse onreder
heit sijn boerlic te duren duren is ande-
reder lande is zij dat zij dertor te bo-
re der wote gedere hebben, aly duren die
van Dertor is Lobey is Douan off Feuant
van hijnre die te gelue boerlic zonde willic
alreder die alreder op gelijc he-
conditue fraenheit off seconheit van let-
terly is dertor van pampure als gesonden
sonde Indre boerlic, andere lande, welck alre-
alreder zijder zullic de boerlic die
boerlic becooperen geuonden is die de boerlic
Rij te duren duren hijnre lande al-
waer zake dat sijn te gelue sijn bijnre
Jae t bijnre sijn geuonden mit sonde costly

alst binnelijc staet. Ende Inghenalle dat get
wroek bij die van onse lande niet alreerst
is wordt is dat dijch volgendre die d'urch
is boeckvercooper da boeck boeckelijc doer
d'urchelijc binnelijc staet, soo sullijc sij daerboer
enintwel moechen verantwoordelijc is. Int fact
al oft sij gedint wadren, binnelijc onse boeck
lande.

†. Ditmoech is ordinelijc dat alle d'urchelijc
sullijc gezondelijc zijn te stollen op set d'urste
oft leste blat van sijn boeckelijc darte van
visitatie is principelijc oer die tijt is plaetse
van d'urch niet de namen van d'urchelijc
ende die prins soodir gestolt sal zijn binnelijc
genue die daer toe gecommittiert sal wordelijc
bij die vander wits van plaetse, welckelijc
prins vinnere niet is sal moechen arste ge
laetelijc wordelijc op die boeckelijc die In dese
lande sullijc vercoest wordelijc.

†. De boeck visitatie sullijc pertintert Av
gusten vonden van alle die boeckelijc die zij
sullijc gevisitert s vberelijc van vberelijc
exemplare besondelijc om gestolt is be:

Want te worden in enige publice plaet
se bydes verstop daer toe verhoesey,
laetende die minnely byden ondersey nae
dijer sijn zuller, gebes geconfortiert gewest
mit set gew dat daer gedruet zal wesey
by byden luden geparaferet In de sanden
van d'zijn hert,

Sind dat al te gewoone boef, so die te better
ondersoude by geobseruieret nae worden
soo breas sey in die visitatien derse
lijck toe te sijn datum, geuue boer hie
by d'zijn hie noch by vercooper. Insoindende
enige onbegoorliche by scandalisise
dingen tegen die geestelike hie off wer:
lijck hie stant, tot welck hie vinder sullen zyn
talden tijde alst sijn goddinnich sal,
moetly ondersoerch die vintweld camde by
andere plaats by d'zijn hie by boer:
vercooperd sijn sey by sijn suppositen mit
goddel alle bindel, past hie by balen van
boer hie die aldaer sullen arcomen, off ge:
dorst worden. Want sijn de d'zijn hie inder

boeckbiercoopere zielelijck geendelijck andr
obstaculo. oft belet is, sulckz moegly doch,
op sinen bay gonderet of te laten verijse
als zyn lot ter contraruzie sonder atten:
tuere te bethelien, als bouz,

Willik in ordinancie dat gesien partij is baer
van boeckelij commende bay kende lande
binnen onse lande is zulckz moegly becoest
gebeijlt noch te coope gestelt worden, hi
syd dat daerant verstaen al boerz gemant
zyn in een list of fundatien is d'eluzie:
in gepresenteert an boerz visitatien
op de verbeint van boerz boeckelij te appli:
caren. In drie deelen, als bouz, is andere
arbitrale correctie, is sulckz oick die boerz
visitatien is, moegly lucter, kender, is tegen
voerdig sijn, om die boerz partij is baer
van boeckelij te sijn outpacht, d'incert
sijn goet,

Alle boeckelij, so wie die van die gedint
sijn in onse lande, als ander die aldaer
tante van bint, gevisitat is, geappro:
beert sijn, als bouz, sulckz sonder enige

distinctie

• die functie moegly becoest worden, bide
dzinck of becoest sijn ter plaats
van sijn residentie oft veld, daer zyn goet
d'incert, sal sonder gesondt te sijn voerde
tonder socht, de matie van of zyn tra:
ten, noch te bethelien, naar die tijt of plaats
se van d'incert noch van de matie van d'incert
kond oft antie van soer boeckelij,

Die biden, oick alle, cetera cetera dragend
is andere van wat qualiteit sijn zyn te be:
coepz, noch te coope te stellen, als poort
van boeckelij boerz bay, is wijck
noch in enige andere plaats, noch oock te
coope te dragz, enige boeckelij kender
blade balader, sijn, almanack, pronosi:
tatie, beledent oft andere d'incert
gedente dingz, maar willik dat de be:
cooping van d'incert, allidelijck gestiede
gestoort d'incert is boeckelij becoest,
oft andere wettelijck geerd op een van
confiscatie van alle t'geen dat ander sijn
sal te coope gestelt oft gebroest worden,
te behoren, als bouz, in drie deelen, is van
arbitrale correctie,

EDICT
ENDE
ORDINANTIE
BY VORME VAN VERCLARIN-
ghe ende ampliatic/ ghemaectt ende ghecreteert by de
Cetz-herzoghen onse Souuereyne Heeren ende Princen/
nopende het draghen ende vueren van Wapenen/ Tyn-
hen/ Titulen ende andere teekenen van eeren ende van
Eveldom.



TOT BRVESSEL,
By Harbrecht Anthon / ghezwozen Boeck-drucker van
den Houe/ inden Gulden Arcen by t' Hoff / 1616.



ALBERT ende Isabel Clara Eugenia In-
fante van Spaignien / by-der gratie Godts /
Kerthertoghen van Oostenrijck / Hertoghen
van Burgundien / van Lottijck / vā Brabant /
van Lymbourg / van Luxembourg ende van
Geldre / Grauen van Habsbourg / van Vlaenderen / van Ar-
tois / van Burgundien / van Thirol / Palsgrauen / ende van
Henegoutw / van Hollandt / van Zeelandt / van Nammen en-
de van Zurphen / Marckgrauen des heplighen Rijcx van
Roome / Heere ende Vrouw van Vriesslandt / van Salins /
van Mechelen / vande Stadt / Steden ende Landen van
Vtrecht / Quernffel ende van Groeninghen. Allen den ge-
nen die dese seghentwoordighe sien sullen saluyt. Alsoo wy
particulierlijck onderricht zijn / dat niet-teghenstaende de
Ordinancie by wylen hoochloffelijcker ghedachten den Co-
ninck Philippus den tweeden van desen naem / onsen seer lie-
uen Heere ende Vader (wiens ziele Godt ghenadich zy) ge-
decreteert tot Sint Laureys le Kopal in Castillien / den
vijpentiendichsten dach der maent van Septembri / int
jaer ons Heeren / duysent vyf hondert / vyfentnegentich / ende
daer-nae her wertsouer ghepubliceert / nopende het draghen
ende vueren van Wapenen / Timbzen / Titulen / ende an-
dere teeckenen van Edeldom / vele hun veruoordeert hebben
daer teghens te doen / nemende ende vsurperende de Cer-
tulen die hun / noch in qualiteyt / noch dooz verdiensten / niet
toe en comen. Tot groot naedeel van onse Hoocheyt ende
Souuereynneyt / vercoytinghe ende misachtinge van onse
vassaelen ende onderdaenen / zijnde van oprechtē ende ouden
Edeldom. **D O E N T E M E T E N** / Dat wy bege-
rende te remedieren sulcke confussen ende excessen / ende dooz
goede policie verhueden / de gene die hiernaer maels deshal-
uen alnoch souden mogen gedaen worden / hebben wt onse
sekerē wetentheyt / volle macht ende authoyteyt / daerop
alvozen

alvoeten ghehadt hebbende het aduys van onsen zeer lieuen
ende ghetrouwen de hooft Presidenten ende Lupden van on-
sen Secreten ende grooten Raeden / Cancellier ende Lupden
van onsen Raede van Brabant / ende van andere onse Raes-
den van herwertfouere / ghestatueert ende gheordineert /
Statueren ende ordineren by forme van verclaeringhe ende
ampliatie vande voornoemde Ordonnantie / de puncten
ende articlen hier naet volghende.

3.

Inden eersten / dat de ghene die gecommen zijn van ouden
Edelen Stamme / van bloede ende hupse / oft wyens Vader
ende groot-Vader vande Vaderlijke ynde / ende zplieden
selfs / openbaerlijck ende notoirlijck gheleest zullen hebben
als Edele personen / ende vooz zulcke gemeynlijck gehou-
den ende geacht gheweest / oft de personen die selfs / oft wel
heurlieder Vaderlijke voozouders / in rechte mannelijcke
linie / vereert zijn gheweest by onse voozsaeren / oft by ons /
metten gzaet van Edeldom / by opene byleuen van nobilita-
tie daerop gedepescheert / oft die ter oozsaecke van heure sta-
ten / officien oft ampten / oft die van hunne Vader oft groot-
Vaders vande Vaderlijke ynde / respectiuelijck gherecht
zijn van zulcx te mogen doen / zullen alleen / ende egheene an-
dere / moghen aennemen ende hun toeschrijven de qualiteit
van Schildknaep / Joncker / Edelman oft ander tpiel van
Edeldomme / draghen oft vueren / int openbaer oft secret / ge-
tymberde wapenen / t'z in heure segghels / cachetten / tapis-
serien oft andersins / ende in heure begraeffnissen / vuytbaer-
den oft andere openbaere acten / ghebyrucken de ceremonien
oft eere den Edellupden toebehoorende. Op pene dat t' ghene
ter contrarien zal gedaen zijn / by de hoogerhandt ende pu-
blycke authoriteit / gebroken / gecopeert ende vuytgeschryapt
zal worden / ende de personen die hierinne misgaen ende
misbyrucke sullen hebben / vooz elcke ouertredinghe /
ballen

vallen zullen in de boete van vyffstich guldens.

III.

Wen verbieden aen allen onsen onderdaenen ende inwoon-
ders der landen van onse ghehoorsamheyt/van wat quali-
teyt oft conditie die zijn/ aen te nemen/ dzaeghen oft verhef-
fen eenigen naem oft waepens van andere hupsen oft Edele
gheslachten / al waert dat de rechte mannelijcke linie daer-
van geheel vergaen ende vuytgestozuen waere / vuytgenom-
men de Edele luyden/aenden welcken zulcx zoude mogen toe-
ghelaeten getweest zijn/by adoptie/contract van houwelijck/
testament oft andere wettighe dispositie/vande ghene vande
zelue familie/macht hebbende om zulcke concessien te mogen
doen/oft de gene die om te mogen dzagen de naemen oft wa-
pens van zulcke vuytgestozuen gellachten / van ons besun-
deren oozlofende opene bzieuen in behoorslijcke forme zullen
hebben verwozuen/ en de selue hebben doen registreren inde
registers van onse Officiers d'Armes, soo hiernaer verclaert
zal worden. Op pene dat de gene die anders ghebruyckt sal
hebben/sal betaelen hondert guldens vooz amende/bouen de
reparatie van t'ghene datter ghedaen sal zijn ter contracien /
behaluen in plaetsen daer gheapprobeerde costumme is ter
contracien/naet de welcke men hem sal moghen reguleren.

III.

Interdiceren ende verbieden oock eenen pegelijcken/te ver-
stellen oft verkeeren d'ordre van zijne quartieren/inde Aff-
comsten/ Genealogien/Sepulturen/Epitaphien/Gelafsen-
vensters / oft elders int openbaer oft int secreet / oft daer on-
der vueghen geleende quaertieren van andere hupsen/oft daer
inne / stellen andere quaertieren bedrieghelijck versiert. Op
pene dat in alle plaetsen daer die zullen gheuonden worden
de selue niet alleenlijck zullen ghebroken ende vuytge-
schzapt worden/maer daerenbouen zal den overtreder gecon-
demnert worden inde boete van vyffstich guldens.

Ende

Ende ten opsiene vande ghene die vercreghen hebben / oft naemaels souden mogen vercreghē/eenige landen/Heerlijckheyt oft Leen/by versterfenisse/testamēt/ghifte/tractaet van houwelic/coop/oft by wat ander titel dat het 31/zijnde den toenaem van eenich Edel gheslachte / alsulcke en sullen den naem oft wapens daer af niet moghen draghen / ghelijck oft den seluen naem oft wapens waren van heure eyghen familie. Wel sullen 31 hun moghen qualificeren Heeren van alsulcke plaetsen/met wdrukkinge van hunne eyghen naemen ende toenamen. Ende de acten rakende de Justitie van heure Heerlijckheden/ sullen moghen beseghelt oft gecacheteert worden mette wapenen der seluer. Ende waert by al dien dat de voornoemde Landen/Heerlijckheden oft Leenen/waren van nu af / oft hiernaemaels verheuen / oft vereert met eenighen hooghen tytel van eere / ghelijck Baenderne/Woog-graesschap/Graesschap/Waergraesschap/Princelijckheyt/oft Hertochdom / ende gheraecten te vallen in handen van onedele personen / oft die gheen qualiteyt en hadden/weerdich zijnde ende corespondierende met sulcke titlen/de selue sullen ganslijck cesserē/ als te nieten ghedaen / ende wederomme ghevuecht worden aen onse Heerlijckheyt ende Domeynen / sonder datse by sulcke nieuwe eyghenaers moghen ghecontinueert worden / ghemerct dat dierghelijcke Heerlijckheden hebben verciert gheweest met sulcke eeren ende hooghe titlen / ten opsiene vande diensten ende verdiensten vande ghene diese alsdoen besaten / om de selue ende heure edele descendentes te vereeren / Alles op pene van hondert guldens voor elcke ouertredinghe.

W.

Om te beletten de gheschillen dier souden moghen ryfen (ghelijck dickmaels is gheschiet in voorleden tyden) om d outste geboorte ende het dragen vande volle wapens. Wp willen

willen ende ordineren dat de jonckste sonen van alle familie/
(jae selfs de oudste sonen/ gheduerende het leuen van hunne
vaders) sullen gehouden wesen/ in heure wapens te stellen
eenighe bzeuke/ naer ghewoonte/ tot onderschept ende diffe-
rentie vande oudste/ ende de selue moeten continueren alsoo
langhe als de branchen oft staecten vande oudste sullen du-
ren / op datmen mach onderkennen de descendentes vanden
eenen oft anderen staect oft branchen / op pene van vpsich
guldens. Wtghesteken de Edelmans van onse Landen en-
de Hertochdommen van Luxemborch ende van Gheldre-
landt/ alwaer alsulcke bzeuke van wapenen niet bekend en
is/ de welcke hen sullen mogen regleren als te vozen.

W.

De ghene die hunner Edeldom sullen bepleekt hebben
door eenich mechanic exercicie / ambacht oft anderssing
met eenighe vile professie/ derogerende aen haerlieder eerste
qualitept / en sullen der seluer niet meer moghen ghenieten/
noch oock eenighe eeren / voordeel ende immunitepten van
Edeldommen/ tenz dat zn alvozen daetelijck verlatē est af-
standt doen vande selue vile oft mechanicke professie / est be-
hoorlijck doen blijckē/ dat zn wettelijck/ in rechte linie maf-
culine / gedescendeert zijn vande hupsen ende familien/ daer-
af zn segghen gecommen te wesen/ ende dat zn volghentlijck
van ons vercryghen (om sulcke vleeke gheheelijck wt te
wasschen ende te niete te doen) onse bzieuen van Rehabilita-
tie ende restitutie van heuten ouden Edeldom / ende de selue
bzieuen doen registreren inde boecken van onse Officiers
d'Armes , inde maniere soo hiernaer verclaert woꝝdt. Op de
boete van hondert guldens/ in de welcke vallen sullen alle de
ghene die ter contrarien sullen ghedaen hebben / wtgenomen
inde Prouincien ende plaetsen / alwaer by expresse ghedecre-
terde oft openbare geobserueerde costumme van tyde / daer-
toe ghenoechsaem / sulcke rehabilitatie niet noodich en is.

Inter-

Interdiceren ende verbieden aen alle onse ondersaten/van
 wat staet oft qualiteyt die zijn/ hen seluen r' attribueren/ende
 aen alle andere/ hun te gheuen/mondelinghe / oft bp ghes-
 chifte den tytcl oft qualiteyt van Baroen/oft anderen dier-
 ghelijcken oft meerderen/ noch oock te stellen aen heure was-
 penen banieren draeghers oft houders / oft daerop te stellen
 croonen onbehoorzlycke aengenomen/ ten waere zplieden te
 voozen hadden doen blycke in behoorzlycke forme bp auten-
 tycke ende bastante bescheeden / dat de Landen/Heerlyckhes-
 den ende Leenen die zyn in onse nederlanden besitten/verre-
 zyn gheweest niet zulcken graet ende tytcl van eere/bp opene
 brieuen daer op verleent bp onse voorszacten oft bp ons. Ende
 indien hunne brieuen ende bescheeden int ongereede oft ver-
 lozen warren/dooz oorzloghe/oft ander ongheluck/ ende ghe-
 noechsaem konden bewysen bp ghetuyghen/dat heure voorsz-
 acten int openbaer/ende sonder teghensseggen van permant/
 van alle tyden zulcke titulen ghetuyckte hebben/zullen hun
 roedvlucht aen ons moghen nemen / om nieuwe brieuen
 vande selue erectie oft confirmatie van zulcken eersten ende
 ouden tytcl te vercrpghen. Waer van zyn zullen ghehouden
 zyn te doen houden noticie inde Registers van onse Offi-
 ciers d'Armes, inde maniere soo hiernaer verclaert wordt. Op
 de boete van vyftich guldens teghens de voorsz. ouerreiders.

Op verbieden oock wei erpzeffelpck aen alle onse vassal-
 len / onderdaenen ende inwoonders van onse Landen/ van
 wat qualiteyt de selue zyn / hen te noemen oft intituleren
 Ridders/ zoo verre zyn bp ons oft bp onse voorszacten gheen
 Ridders gheslaeghen en zyn. Op de boete van hondert gul-
 dens/ende dat den seluen tytcl vuytghedaen ende vuytghes-
 chrypt zal worden in alle plaetsen daer hy sal ghevonden
 worden.

Ende

¶.

Ende want vele bande abuyfen / in dese onse Ordinantie vermeld / oozspronck neimen vunt dyen dat de Secretarpsen / Grefsterg / Notarpsen ende andere publcke personen / die contracten ende dispositien van partnen ontfangen ende stipuleren / den seluen veel te lichtelijck zijn toeschryuende tijtlen van Edeldomme / die hen nyet toe en komen / ende verboden zijn by dese onse Ordinantie. Wy willen dat zulcke publcke personen / die beuonden zullen worden den partnen / vooz hun comparerende en erschynende / toegheschryuen te hebben tytlen ende eeren / die zy zekerlijck oft waerschyndelijck wisten heurlieden niet toe te commen / zullen vooz elcke reyse gecondemneert worden / inde boete van hondert gulden.

¶.

Ende om dieswille dat sommighe onderfaeten / niet konnende meritoozlijck begeeren noch verwachten van heure natuerlijke Princē / de digniteit oft tytel van eere die zy bouen hunne vracht ende staet affecteren / den seluen gaen begeeren aen vreemde Princen / tot naedel van onse Rechten van souereynheit / hocheyt ende preeminencie / ende oock ten ouerlaste ende misachtighe van onse andere onderfaeten / die in eenighe Prouincien moeten contribueren inde omstellinghen / beden ende subsidien vande selue. Verclaeren wy wel expreffelijck / dat niemant van onse Vassalen oft onderfaeten hem en sal moghen behelpen in onse vooznoemde Nederlanden / van ernighe Legittimatie / Annoblissement / Octroy van nyetwe waepenen / vermeerderinghe oft verheffinghe vande selue / van Ridderchap / oprechtinghe van nyetwen tytel van heure Landen / heerlijckheden oft Leenen / noch van andere priuilegien / preeminencien / vrifheden / gratien oft eeren / die zy vercreghen hebben van andere Princen / als van onse voozsaet / oft van ons / Op pene dat zulcke

B

tytlen

Tytelen zullen vuytgedaen ende vuytghefch; apt worden by
publycke authoriteit / ende de ouertreders ghecondemneert
inde boete van twee hondert guldens.

¶ 3.

Ende alsoo eenighe deur ontwetentheyte / ende andere deur
vermetentheyte / hun veruoorderen te doen stellen op hunne
Wapenen / de Tymbyen in platten aensichte / naer de manie-
re van Souuereyne Princen / oft oock de hellemg heel ver-
gult / sonder daertoe eenighen tytel oft recht te hebben / ende
oock te draegen andere Croonen dan hen toe en commē / son-
der eenich onderscheyte te maecken / tusschen Croonen van
Grauen / Margrauen / Princen oft Hertoghen / iae dat meer
is / sommige die zyn draegende met hooge Fleurons / op de
maniere van Coninghen ende Souuereynen / alles tot nae-
deel van ons ende van andere Souuereyne Princen. Wy
willende daer inne behoorlijckē regel en orden stellen. Bewe-
ken allen onsen ondersaet ende inwoonderen van onse vooz-
noemde Landen / van wat qualiteyt deselue zyn / dat elck
naer zynen staet ende digniteyt / binnen dize maenden eerst
commende / naer de publicatie van desen / redressere zulcke
fautē ende excessen / Op pene dat zy by publycke authoriteyt
gerydresert zullen worden / ende de dilapanten ghecondem-
neert inde boete van dize hondert guldens.

¶ 4.

Om te beletten de abusyen die gheschiet zyn int regard
vande bastaerden ende hunne descendentes / die heur ver-
uoordeert hebben / te draegen metten toenaem vande oprech-
te ende wettighe familien / de waepenen vande zelue / son-
der daer inne te stellen eenich tecken van bastardye / zoo dat
by lancheyte van tijdt de descendētē van eenigen natuerlijc-
ken oft ontwettighen Sone / dickmaels hun stellen onder de
wettighe / ende versueken heurlieder successien / rechten ende
prerogatiuen / deur dien dat by den naem noch by de waep-
nen niet

nen niet en kan bekent worden / eenighe differentie noch onderschept / tusschen de wettighe en de Descendenten vande bastaerden. Op willen ende beuelen expresselijck / dat inde waepenen vande bastaerden ende natuerlijcke (al waeren die doock ghelegittimeert by onse bzieuen / oft by die van onse voorfaeten) ende hunne descendenten / ghestelt sy eene notable differentie ende zunderling teecken. Te weten / inde waepenen vande bastaerden oft ontwettighe / een baere / ende inde gene van hunne descendenten / eene remarquable note / verscheyden vande ghene die ghebruyckt worden by de ioncxste Sonnen / descenderende van wettighen bedde. Op de boete van t'zestich guldens voor elcke ouertredinghe.

¶¶¶.

Ende om te verhueden de ongeregeltheden / die lichtelijck zouden moghen ghebeuren / tot naedeel van andere / als men nyeuwe Waepens ende Tymbyen verleent aen personen die geannoblieert zijn / oft aen de gene die begeeren vermeerderinghe oft veranderinge vande selue Waepens oft Tymbers / deurdien dat de Waepenregisters (totte welcke in zulcken saecken men plochte toeblycht te nemen) niet onderhouden en zijn / ghelijck hier voormaels / waer vuyt in toecomende tijden doock zouden moghen t'sen groote geschillen / op het draeghen van alzulcke verleende waepenen / hebben wy goet gevonden / dat onsen eersten Roy d'Armes ende alle onse andere Roys oft Heraldis, elck inde Prouincie waer van hy den naem sal boeren / vernyeuwen ende maken sal de voornoemde waepenregisters / inde maniere zoo dat van inden t'iden is ghebruyckt geweest. Ende dat tot dien eynde onse Vassaelen ende onderdaenen hebbende oft pretenderende eenich recht van Edeldomme / zuilen senden / oft doen leueren (onder recepisse) in handen van onsen voos. eersten Roy d'Armes, en aenden Roy oft Heralde d'Armes, vande Prouincie van hunne origine oft residentie / respectiuelijcke heure waepenen

waepenen getimbreert / behoorsick gheschiftort / met heure
naemen / toenaemen ende tytelen (indien zy eenighe hebben)
ende die van heurlieder Vader en Moeder, onder hun hand-
teecken / om alsoo gheschildert ende geregistreert te worden /
inde Registers van heurlieder respectiue Officien (soo voorsz.
is) om daer aen toelucht ende regard te nemē zoot behoort.

¶¶¶¶.

Ende vult dien dat gebuerende de voorszede oorlogen /
ende de absentie van onse voorszeten Princen van dese Lan-
den / men heeft luttel toesicht ghenomen / op wat manieren
ende satsoen de Courriers / Posten ende Bodeu, zoo wel van
onse Provincie / Steden, Casselren ende Heerlijckheden / als
noek die van onse ondersaeten / droegē de blazoenen van wa-
penen / doende eenpegelijck de zijne maecten naer zijn goet-
duncken / sonder daer in te volghen de oude costummen ende
Ordinantien. Wy willen ende beuelen dat zulcke Courriers /
Posten ende Bodeu / de zelue waepenen sullen draegen op ver-
heuen buffen / sonder Croone / hangende met ketenken op de
lincke zyde van heurlieder lichaem. Op pene dat de ghene
die anders ghemaect zijn ende gedraegen worden / by onse
Officiers d'Armes affghenomen / ende tot heurlieder proffp-
geconfisqueert sullen worden. En bouen open de ouertreders
gestraft mette hoete vā twintich guldens. De welcke en alle
de andere boet en amendē hier bouen gestauert en vuptge-
druct / verdeplē sullen worden / te wetē / een deel tot onsen pro-
ffp- / het tweede deel tot proffp- vanden Officier die het ex-
ploict doen sal / ende het derde tot proffp- vande aenbrenger.

¶¶.

Willen ende beuelen daer bouen / dat alle byuen die ver-
creghen zijn zedert onse aencomste in onse Landen van her-
waertsoer / oft de ghene die hier naermaels noch verleent sul-
len worden / in materie van annoblissement / draeghen van
waepenen / vermeerdinghe oft veranderinge van diere / le-
gittima-

gittinatie / vernieuwinghe van Edeldom / confirmatie
oft approbatie vanden selue/brieuen van Ridderſchap / elec-
tie van eenige Landen / Heerlijckheit oft Leen / in tytcl van
eere / ende andere vander gelijcke materie en ſubſtantie / zullen
by de impetranten ghepreſenteert worden aen onſen eerſten
Roy d'Armes, aenden Roy oft Heraule d'Armes, vande Pro-
uince van heurlieder Reſidentie ende oorspronck / oft vande
Provincie daer de Heerlijckheit / nreutwelijck verheuen zijn-
de in tytcl / ghelegghen is / om geregistreet te worden inde Re-
giſters oft boecken van heure reſpectiue officien / ende vol-
genlijck onder hun handtecken op den rugge ghecerti-
ceert te worden / dat yn daeraff noticie ghenomen hebben:
Ende gelijcke Regiſtrature ſal gedaen worden inde Regiſ-
ters vande electie van Artois / ten opſiene vande ghene die
vuyt de ſelue Provincie geſproten / ende aldaer woortrachich
zijn / Op pene van te verlieſen het effect ende de vrycht van
alſulcke gratien / giften / ende octroyen.

¶ 137.

Ende op dat alle t'ghene voorsz. is / in daettelpcke ende
reel executie gheſtelt / ſcherpelpck onderhouden / ende in
alle punten volbrachte worde / zoo hebben wy gheordi-
neert ende ghecommitteert / Ordineren ende commis-
teren by deſen / zoo wel onſe ſiſtaelen van onſe Raeden /
als onſen eerſten Roy d'Armes, ende alle onſe andere Heraulds
d'Armes, ende elck van hen by preuentie / om daertoe te ver-
ſtaen ende ſunderling toeficht te draghen. Ende hebbende
beuonden dat niemant ter contrarien ghedaen heeft / de deb-
uoirren van calange / aenclaringe ende veruolgh te doen / die
in ſulcke ſaecten behooren / voor onſe Raeden oft andere / dien
de kenniſſe van zulcke materie toeſtaet. Van alle het ſelue te
doen niet datter aenleefe / hebben wy hen ghegeuen ende ge-
uen by deſen volcomen macht / authoriteit ende zunden-
ling beuel.

Onbieden

Ontbieden daeromme ende beuelen onsen zeer lieuen ende
ghetrouwen die Hoofst-Præsidenten ende Lupden van onse
Secreten ende Grooten Raeden / Cancellier ende Lupden
van onsen Raede van Brabant / Stadtholder Præsident ende
Lupden van onsen Raede van Luxembourgh / Stadtholder
Cantzler ende Lupden van onsen Raede in Ghelderlandt/
Præsident ende Lupden van onsen Raede van Vlaenderen/
Gouerneur Præsident ende Lupden van onsen Prouinciael
Raede van Arthois / Grootbailliu van Henegoutwe / ende
Lupden van onsen Raede van Henegoutwe in onss Hof te
Berghen / Stadtholder Præsident ende Lupden van onsen
Raede in Hollandt / Gouerneur Præsident ende Lupden van
onsen Raede te Namen / Gouerneur Præsident ende Lupden
van onsen Raede in Vriesslandt / Stadtholder Præsident ende
Lupden van onsen Raede t' Utrecht / Stadtholder Cantzler
ende Lupden van onsen Raede in Guerpffel / Gouerneur
van Kpffel / Douapende Orchie / Bailly van Doornick ende
Doornicksche / Lieutenant van Groeninghen / Rentmeesters
van beweest ende beoister schelt in Zeelandt / Præuoest van
Valencynne / Schouteth van Mechelen. Ende allen anderen
onsen Rechteren ende Officieren / ende open van onse Vass
saelen / open dit aengaen sal / heure Stedehouderen / ende elc
ken van hen besundere / zoo hen toebehooren sal / dat sy
dese onse ieghenwoordighe Ordinancie / van stonden aen
doen kundighen / vuytroepen ende publiceren / binnen de
plaetsen / vleckken ende limiten van hunne iurisdiction
respectiuelijcken / daermen ghewoonlijck is dperghelijcke
vuytroepinghen ende publicatien te doene. Op dat nre
mandt daer van ignozantie en soude moghen pretenderen /
En de selue onse Ordinancie obserueren en onderhouden / doen
obserueren en onderhouden onuerbzekelijcken / in alle heure
puncten ende artiklen / zonder eenige contradictie oft belet /
Procederende ende doende procederen tegens de ouertreders
ende on

ende ongehoorsame / by executie vande penen bouen getmen-
tionneert / zondee eenighe gunste / dissimulatie oft verdrach.
Des te doene met d'pesser aencleest / gheuen wy den seluen /
ende elcken van hen besundere / volcomen macht / authori-
teyt ende zunderlingh beuel. Ontbieden ende beuelen allen
ende eenenpeghelijcken / dat zy hen t'zelue doende ernstelijc-
ken verstaen ende obedieren. Want ons alsoo ghelieft / Des
t'oorconden hebben wy onsen zeghel hier aen doen han-
ghen. Ghegheuen in onser Stadt van Buessele den xiiij.
dach van Decembri / int jaer ons Heeren duysent ses hon-
dert ende seftiene. Gheparapheert M.V.

By de Eertz-hertoghen
In hunnen Raede.

Derrephen.

Ende is dese ieghenwoordige Ordinantie ende Edict gheze-
ghelt metten grooten zeghel van hunne Hoocheden, vuythan-
ghende in dobbelen steerte van parckement.

PRIVILEGIE

Haeere Doorluchtichste Hoocheden, fauorabelijck gheneycht
 totter supplicatien van Huybrecht Anthoon, hebben hem
 gheacordeert, ende accorderen mits desen door singuliere gra-
 tie; dat hy sal moghen alleen, met seclusie van alle andere
 Boeckdruckers, drucken deseteghenwoordighe Ordinantie, in
 Duyts ende int François; ende vercoopen in alle de Prouincien
 wesende onder haere onderdanicheyt, ghedurende den tyt van x.
 Iaren: noch oock elders ghedruckt alhier te moghen brenghen
 oft vercoopen, ghedurende den seluen tyt, sonder consent vande
 Suppliant: niet ghentstaende eenighe Priuilegien particulier
 die zy souden moghen pretenderen t'sy vande Gouverneurs,
 Prouinciale Raden, Magistraten, oft andere wy dat soude moghen
 wesen. (De welcke haere Hoocheden verbieden, om sekere
 goede consideratien, den Boeckdrucker, oft Boeckvercooper
 voornoemt alsulcke oft ghelijcke Priuilegien te verlenen) op
 pene vande verbeurte der seluer, ende amende van dry Carolus
 guldens voor elck exemplar, dat bevonden sal wesen vercocht te
 sijne, te applicieren een derdendeel tot profyte van haere Hoo-
 cheden, het tweede voor den Officier, ende het derde voor den
 Suppliant. Ordineren haere voornoemde Hoocheden, den
 Hooft-Présidenten, ende Luyden van hunne secreten ende groo-
 ten Raden, Présidenten, ende Luyden van haere Raden van Lux-
 emborch, Vlaenderen ende Arthois, Hooch-Bailly van Hene-
 gouwe ende Luyden van haeren Rade tot Berghen, Président
 ende Luyden vanden Raede tot Namen, Gouverneur van
 Ryffel, Douvay ende Orchies, Bailliu van Dornick ende Dornick-
 sche: Preuost le Comte van Valenchyn: Schoutheit van Meche-
 len: ende allen anderen Officieren ende ondersaeten, dyen t'selue
 raken sal, desgelycx oock allen Boeckdruckers ende Boeckver-
 coopers residerende onder heure onderdanicheyt, dat zy hier naer
 hun reguleren ende voeghen. VVant hunnen wille sulcx is.
 Ghegheuen tot Brueffel onder het cachet secret van haere voor-
 noemde Hoocheden, den xvij. Augusti 1609. S. V.

Le Conte.

Ende inden Raede van Brabant,
 Gheteckent

Busschere,